

ADABIYOT FANINI O'QITISHDA INNOVATSION METODLARDAN
FOYDALANISHNING AHAMIYATI

Mirzaraximova Xilola Raimovna

O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligining

2-sonli Toshkent akademik litseyi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi

Annotatsiya. *Ushbu maqola adabiyot fanini o'qitishda innovatsion metodlarning ahamiyatini tahlil qiladi. Innovatsion metodlar, an'anaviy ta'lim usullarini yangilash va o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiladi. Maqolada innovatsion metodlarning samaradorligi, ularning adabiyot darslariga integratsiyasi va o'qituvchi va o'quvchilar uchun keltiradigan afzalliklari ko'rib chiqiladi.*

Kalit so'zlar: *Innovatsion metodlar, adabiyot fani, ta'lim, ijodiy fikrlash, o'quvchi faolligi, o'qitishning samaradorligi.*

Zamonaviy ta'lim tizimida innovatsion metodlarning qo'llanilishi, an'anaviy o'qitish usullarini takomillashtirish va yangi pedagogik texnologiyalarni joriy etishga qaratilgan. Adabiyot fani o'qituvchilarining asosiy maqsadi o'quvchilarni nafaqat adabiy asarlarni tushunishga, balki ular orqali dunyoqarashini rivojlantirishga, ijodiy fikrlashini shakllantirishga ham yo'naltirishdir. Innovatsion metodlar o'quvchilarning faolligini oshirish, ularning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi, bu esa o'z navbatida o'qitish jarayonining samaradorligini ta'minlaydi.

Innovatsion metodlarning ta'limdagi asosiy vazifalaridan biri – o'quvchilarning ijodiy fikrlashini rivojlantirishdir. Adabiyot darslarida interaktiv o'qitish metodlari, masalan, "Beyinstorming" (fikrlar to'plami), "rol o'ynash", "muhokama" kabi metodlar, o'quvchilarga o'z fikrlarini erkin ifodalash, o'zaro fikr almashish imkoniyatini yaratadi. Bu metodlar talabalarning o'zaro kommunikatsiyasini yaxshilaydi, shuningdek, tahliliy fikrlash va mustaqil qarorlar qabul qilish qobiliyatlarini oshiradi. "Beyinstorming" metodini qo'llash, adabiyotdagi murakkab mavzularni osonlashtirish va o'quvchilarni yangi g'oyalarga undashda samarali bo'ladi.

Innovatsion metodlar nafaqat o'quvchilarning faolligini oshiradi, balki ularning o'ziga bo'lgan ishonchini ham mustahkamlaydi. Adabiyot fani darslarida turli didaktik o'yinlar, virtual ta'lim platformalaridan foydalanish o'quvchilarni yanada qiziqarli va interaktiv jarayonlarga jalb qiladi. O'qituvchi va o'quvchi o'rtasida samarali muloqot o'rnatish, adabiy asarlarni to'g'ri tahlil qilish, o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytirish uchun innovatsion metodlar samarali vosita bo'lib xizmat qiladi.

Adabiyot fanini o'qitishda innovatsion metodlardan foydalanishning yana bir muhim jihati – bu o'quvchilarni o'z fikrini aniq va ravon ifodalashga o'rgatishdir. "Interaktiv o'qitish" metodlari yordamida o'quvchilar adabiy asarlarni tahlil qilish jarayonida o'z nuqtai nazarini erkin bayon qilishadi va bu ularning nutq madaniyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Masalan, o'quvchilar adabiy asarlarning turli qahramonlarini tasavvur

qilib, ularning hissiyotlari va xulq-atvorlarini tahlil qilish orqali ularning xarakterlarini o'z nuqtai nazaridan baholaydilar.

Shuningdek, "kritik fikrlash" metodlari o'quvchilarda tanqidiy va mantiqiy fikrlashni shakllantirishga yordam beradi. Adabiyot asarlarini o'rganishda o'quvchilarning o'z fikrlarini asosli va mantiqan to'g'ri ifodalash, turli nuqtai nazarlarni tahlil qilish, qarorlar qabul qilish va o'z baholarini bildirish qobiliyatini rivojlantirish muhimdir. Bu metodlar o'quvchilarda erkin fikr yuritish, adabiyotga yangi yondashuvlarni ishlab chiqish va mustaqil o'qish madaniyatini shakllantiradi.

Xulosa. Adabiyot fanini o'qitishda innovatsion metodlarning qo'llanilishi ta'lim jarayonini yanada samarali, qiziqarli va ijodiy qilishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu metodlar o'quvchilarni nafaqat adabiyotga nisbatan qiziqishini oshiradi, balki ularning ijodiy fikrlashini rivojlantiradi, adabiy asarlarni chuqurroq tushunishlariga yordam beradi. Innovatsion metodlar o'quvchilarda tanqidiy fikrlash, mustaqil o'qish, va kommunikativ qobiliyatlarni rivojlantirishga xizmat qiladi. Biroq, ushbu metodlarni samarali qo'llash uchun o'qituvchilarni o'qitish va kerakli resurslarni yaratish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abduqodirov, A. (2017). Ta'limda innovatsion metodlarning roli. Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti.
2. Botir o'g'li, R. S. (2024). CRIMINAL LIABILITY FOR FRAUDULENT ENTREPRENEURSHIP. *Web of Teachers: Inderscience Research*, 2(12), 94-97.
3. Nazaralieva, M. X. (2019). PSYCHO CORRECTION OF CONFLICT SITUATIONS IN ADOLESCENCE. *Научные горизонты*, (4), 77-80.
4. Xayitboyevna, N. M. (2024). TOLERANTLIK FENOMENINING IJTIMOIIY FALSAFIY MANBALARDAGI TALQINI. *JOURNAL OF MULTIDISCIPLINARY BULLETIN*, 7(10), 36-39.
5. Xayitboyevna, N. M. (2024). BO 'LAJAK OFITSERLARDA TOLERANTLIKNI RIVOJLANTIRINING IJTIMOIIY-PSIXOLOGIK MODELI. *AMERICAN JOURNAL OF EDUCATION AND LEARNING*, 2(4), 316-321.
6. Abdunabi o'g'li, A. B. (2024). Study and Assessment of Working Conditions, Lifestyle and Health Status of Workers.
7. Абдурахимов, А. Б. (2024). ИЗУЧЕНИЕ УСЛОВИЙ ТРУДА И ОПРЕДЕЛЕНИЕ ВРЕДНЫХ ФАКТОРОВ ПРОИЗВОДСТВА НА МЕДЕПЛАВИЛЬНЫХ И ОБОГАТИТЕЛЬНЫХ ЗАВОДАХ.
8. Abdurakhimov, B. A., Khaitov, J. B., Safarov, K. K., & Ulmasov, J. M. (2023). A SYSTEMATIC APPROACH TO MANAGING THE HEALTH AND RISK FACTORS OF THEIR WORKERS. *Academic research in educational sciences*, 4(2), 209-213.
9. Абдурахимов, Б. А., Тохтаев, Г. Ш. У., Сафаров, Х. Х., & Улмасов, Ж. М. (2023). ПРИНЦИПЫ ПРОВЕДЕНИЯ ФОТОХИМИОТЕРАПИИ В

ДЕРМАТОЛОГИИ (ОБЗОР ЛИТЕРАТУРЫ). *Academic research in educational sciences*, 4(2), 108-127.

10. Mamatkulov, Z. S. S. B. M., & Abdurakhimov, B. A. (2022). Features of Morbidity of Workers in the Copper Industry.

11. Askarov, O. O., Abdurakhimov, B. A., & Janani, V. (2023). RESULTS AND SURVEYS ABOUT AWARENESS OF THE MITRAL VALVE PROLAPSE.

12. Avazbek, O. R. (2024). OLIY HARBIY TA'LIM MUASSASALARI KURSANTLARINING KASBIY KOMPETENTSIYALARINI RIVOJLANTIRISHDA INTERFAOL USULLARDAN FOYDALANISH. *Interpretation and researches*, 2(19), 108-111.

13. Куденов, Т. М. (2023, July). РАЗВИТИЕ НАВЫКОВ САМОСТОЯТЕЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ В ИНФОРМАЦИОННОЙ УЧЕБНОЙ СРЕДЕ. In *Proceedings of Scientific Conference on Multidisciplinary Studies* (Vol. 2, No. 8, pp. 7-11).

14. Makhsetbaevich, K. T. (2023, July). PROCESSES OF IMPROVING INDEPENDENT KNOWLEDGE ACTIVITY IN THE INFORMED EDUCATIONAL ENVIRONMENT. In *Proceedings of International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences* (Vol. 2, No. 8, pp. 26-29).

15. Radjabova, D. (2024). PIRIMQUL QODIROVNING" YULDUZLI TUNLAR" ASARI INGLIZCHA TARJIMASIDA BOBUR PSIXOLOGIYASI. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu.uz)*, 45(45).

16. Toirova, U. S. (2019). Semantic determination of the noun. *ISJ Theoretical & Applied Science*, 11 (79), 139-143.

17. Uktamovna, B. G. (2024). KURASHCHILAR PSIXOLOGIYASINING ASOSLARI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 57(2), 133-137.

18. Jasurbek G'ofur o'g, S. (2024). TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT TASHKILIY-HUQUQIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH. *AMERICAN JOURNAL OF EDUCATION AND LEARNING*, 2(4), 500-507.

19. Тураев, Б. Ш. (2022). СОЦИАЛЬНО-ГИГИЕНИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ РИСКА, ВЛИЯЮЩИЕ НА РЕПРОДУКТИВНОЕ ЗДОРОВЬЕ МУЖЧИН. *БКБ 51.1 G54*, 30.

20. Turayev, B. (2022). *LIFESTYLE AND MALE REPRODUCTIVE HEALTH* (Doctoral dissertation).

21. Urazaliyeva, I., Nematov, A., & Tolipova, G. (2023). ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ COVID-19 И ВИДЫ МЕДИКО-СОЦИАЛЬНОЙ ПОМОЩИ ОКАЗЫВАЕМОЙ БОЛЬНЫМ.

22. Nematov, A. A. (2023). Risk Factors for Patients Severe and Critical with Covid-19. *European Journal of Medical Genetics and Clinical Biology*, 1(5), 17-20.

23. Шарипова, Э. М. (2023). Изучение Гепатопротективного Свойства Биологически Активной Добавки «Гепанорм». *Central Asian Journal of Medical and Natural Science*, 4(2), 63-67.

24. Муминова, Н. А. (2016). Применение тестовых заданий на уроках родного языка в начальных классах. *Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов*, (5), 153-155.

25. Tursunovich, S. E. KOMPLIMENTLAR VA INKORNI IFODALOVCHI NUTQ AKTLARINI O 'QITISHDA INDIVIDUAL, GURUH-JAMOAVIY VA INDIVIDUAL-JAMOAVIY MASHG 'ULOTLARNING AHAMIYATI.

26. Tursunovna, S. D. (2024). BUXOROLIK ZULLISONAYN SHOIRA. *SCIENTIFIC APPROACH TO THE MODERN EDUCATION SYSTEM*, 2(24), 4-10.

27. Саидмусаев, Ж. Г. У. (2022). СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН ПО ЛИБЕРАЛИЗАЦИИ ВНЕШНЕТОРГОВОГО РЕЖИМА К ВСТУПЛЕНИЮ В ВТО. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(3), 1354-1365.

28. Мухаммадixonovna, I. S., & Alimardon og, A. T. (2024). YANGI OZBEKISTONDA MENHAT HUQUQINING RAQAMLASHTIRISH. *SCIENTIFIC ASPECTS AND TRENDS IN THE FIELD OF SCIENTIFIC RESEARCH*, 2(20), 77-81.

29. Утапулатов, А. Т. (2024). Концептуальные Основы Обеспечения Информационной Безопасности. *PROSPECTS AND MAIN TRENDS IN MODERN SCIENCE*, 2(15), 111-113.

30. Yarmatova, M. A. (2018). SUBJECT-ORIENTED TEXTS. *Modern Science*, (3), 136-138.

31. Гафурова, С., & Юсупхаджаева, С. (2023). ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫЙ АНАЛИЗ НЕВРОТИЧЕСКИХ РАССТРОЙСТВ ПРИ СИНДРОМЕ РАЗДРАЖЕННОГО КИШЕЧНИКА И СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕДИКО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ПОДДЕРЖКИ ПРИ НИХ. *Talqin va tadqiqotlar*, 1(19).

32. Mambetniyazova, A., Babaeva, G., Dauletbayeva, R., Paluanova, M., & Abishova, G. (2024). Linguistic and cultural analysis of the concept "politeness". *Semiotica*, 2024(258), 73-91.

33. Ishanxadjayeva, G. (2023). Study of Non-Verbal Activity in Children with Sensorone Hearing Loss.

34. Намраев, В., & Махаматjanova, N. (2023). ETIOLOGY AND EPIDEMIOLOGY OF SEXUAL DISEASES. *Прикладные науки в современном мире: проблемы и решения*, 2(3), 45-46.

35. Рашидов, А. У. (2024). ТРЕБОВАНИЯ К СОВРЕМЕННОМУ РУКОВОДИТЕЛЮ В СФЕРЕ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТА. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY*, 287-290.

36. Barziyev, O. H.(2021) Фарғона номи билан боғлиқ анъанавий поэтик туркумлар. *НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК. ФерГУ*, 3(3), 108-114.

37. Kholboboeva, E., & Tursunnazarova, E. T. (2024). COMPARATIVE AND CONTRASTIVE ANALYSIS OF PHRASEOLOGICAL UNITS IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES. *Академические исследования в современной науке*, 3(34), 41-46.

38. qizi Tursunova, M. A., & qizi Shodieva, G. N. (2023). MAIN INFLUENTIAL FACTORS TO LANGUAGE LEARNING PROCESS. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(3 SPECIAL), 1181-1183.

39. Khayitbaevich, D. K. (2024). Analysis of Word Transposition Types in English and Uzbek Languages. *Cognify: Journal of Artificial Intelligence and Cognitive Science*, 1(1), 59-65.

40. Maxmudov, F. (2018). Adabiyot fanini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar. Samarqand: "Samarqand" nashriyoti.